

Program rolnośrodowiskowy (płatności rolnośrodowiskowe)

07.10.2006.

Cele działania

Poprawa środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich, w szczególności:

- 1) przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo;
- 2) promowanie zrównoważonego systemu gospodarowania;
- 3) odpowiednie użytkowanie gleb i ochrona wód;
- 4) kształtowanie struktury krajobrazu;
- 5) ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich i lokalnych odmian roślin uprawnych.

Podstawa prawna

Art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFFROW) (Dz. Urz. UE L 277, str. 1 z 21.10.2005).

Opis działania

Działanie obejmuje 8 pakietów rolnośrodowiskowych z możliwością rozszerzenia programu o pakiet dotyczący zachowania użytków przyrodniczych. W ramach każdego pakietu znajdują się warianty rolnośrodowiskowe, które zawierają zestawy zadań, wykraczających poza obowiązujące minimalne wymagania, i które nie pokrywają się z innymi instrumentami Wspólnej Polityki Rolnej (WPR).

Lista dostępnych pakietów rolnośrodowiskowych

W ramach programu rolnośrodowiskowego będą realizowane następujące pakiety rolnośrodowiskowe:

- Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;
- Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne;
- Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone;
- Pakiet 4. Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych;
- Pakiet 5. Zachowanie lokalnych odmian roślin uprawnych;
- Pakiet 6. Ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich;
- Pakiet 7. Ochrona gleb i wód;
- Pakiet 8. Strefy buforowe.

W ramach każdego z pakietów rolnośrodowiskowych przewidziano możliwość realizacji wariantów

rolnośrodowiskowych.

Lp.

Pakiety rolnośrodowiskowe

Lp.

Warianty rolnośrodowiskowe

Wysokość płatności rolnośrodowiskowej

1.

Rolnictwo zrównoważone

1.

Wariant 1.1. Zrównoważony system gospodarowania

450 zł/ha

2.

Rolnictwo ekologiczne

2.

Wariant 2.1. Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności)

750 zł/ha

3.

Wariant 2.2. Uprawy rolnicze (bez certyfikatu zgodności)

800 zł/ha

4.

Wariant 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności)

260 zł/ha

5.

Wariant 2.4. Trwałe użytki zielone (bez certyfikatu zgodności)

330 zł/ha

6.

Wariant 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem zgodności)

300 zł/ha

7.

Wariant 2.6. Uprawy warzywne (bez certyfikatu zgodności)

1540 zł/ha

8.

Wariant 2.7. Uprawy roślin zielarskich (z certyfikatem zgodności)

720 zł/ha

9.

Wariant 2.8. Uprawy roślin zielarskich (bez certyfikatu zgodności)

800 zł/ha

10.
Wariant 2.9. Uprawy sadownicze określone w rozporządzeniu ministra rolnictwa (z certyfikatem zgodności)
1540 zł/ha

11.
Wariant 2.10. Uprawy sadownicze określone w rozporządzeniu ministra rolnictwa (bez certyfikatu zgodności)
1800 zł/ha

12.
Wariant 2.11. Uprawy sadownicze (z certyfikatem zgodności)
650 zł/ha

13.
Wariant 2.12. Uprawy sadownicze (bez certyfikatu zgodności)
800 zł/ha

3.
Ekstensywne trwałe użytki zielone
14.
Wariant 3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach
500 zł/ha

15.
Wariant 3.2. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków
1600 zł/ha

4.
Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych
16.
Wariant 4.1. Mechowiska
1450 zł/ha

17.
Wariant 4.2. Szuwary wielkoturzycowe

18.
Wariant 4.3. Łąki trzęślicowe i selernicowe

19.
Wariant 4.4. Murawy ciepłolubne

20.
Wariant 4.5. Półnaturalne łąki wilgotne

21.
Wariant 4.6. Półnaturalne łąki siedlisk świeżych

22.

Wariant 4.7. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe

23.

Wariant 4.8. Słonorośla

5.

Zachowanie lokalnych odmian roślin uprawnych

24.

Wariant 5.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych

570 zł/ha

25.

Wariant 5.2. Produkcja nasienna lokalnych odmian roślin uprawnych

800 zł/ha

26.

Wariant 5.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów starych roślin uprawnych

4500 zł/ha

27.

Wariant 5.4. Sady tradycyjne

2100 zł/ha

6.

Ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich

28.

Wariant 6.1. Zachowanie lokalnych ras bydła

1150 zł/szt.

29.

Wariant 6.2. Zachowanie lokalnych ras koni

1500 zł/szt.

30.

Wariant 6.3. Zachowanie lokalnych ras owiec

330 zł/szt.

31.

Wariant 6.4. Zachowanie lokalnych ras świń

570 zł/szt.

7.

Ochrona gleb i wód

33.

Wariant 7.1. Wsiewki poplonowe

340 zł/ha

34.

Wariant 7.2. Międzyplon ozimy

360 zł/ha

35.

Wariant 7.3. Międzyplon ścierniskowy

380 zł/ha

8.

Strefy buforowe

36.

Wariant 8.1. Utrzymanie 2-metrowych stref buforowych

45 zł /100 mb

37.

Wariant 8.2. Utrzymanie 5-metrowych stref buforowych

110 zł/100 mb

38.

Wariant 8.3. Utrzymanie 2-metrowych miedz śródpolnych

40 zł /100 mb

39.

Wariant 8.4. Utrzymanie 5-metrowych miedz śródpolnych

100 zł /100 mb

Degresywność

Dla niektórych pakietów rolnośrodowiskowych obowiązuje degresywność, gdzie wysokość pomocy uzależniona jest od wielkości powierzchni objętej pomocą. Degresywność dotyczy pakietów: rolnictwo zrównoważone, rolnictwo ekologiczne, ekstensywne trwałe użytki zielone (wariant 3.1.) oraz ochrona gleb i wód.

Degresywność przedstawia się następująco:

- 1) Dla pakietów 1. Rolnictwo zrównoważone, 2. Rolnictwo ekologiczne, 7. Ochrona gleb i wód:
 - a) 1 – 100 ha – 100% płatności rolnośrodowiskowej;
 - b) 100,01 – 200 ha – 50% płatności rolnośrodowiskowej;
 - c) ponad 200 ha – 10% płatności rolnośrodowiskowej.

- 2) Dla pakietu 3: Ekstensywne trwałe użytki zielone, wariantu 3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach:
 - a) 1 – 10 ha – 100% płatności rolnośrodowiskowej;
 - b) 10,01 – 50 ha – 75% płatności rolnośrodowiskowej;
 - c) 50,01 – 100 ha – 50% płatności rolnośrodowiskowej;

d) ponad 100 ha – 10% płatności rolnośrodowiskowej.

Minimalne wymagania

Minimalne wymagania określają niepłatny poziom odniesienia dla pakietów rolnośrodowiskowych, których realizacja wiąże się z pomocą (płatności rolnośrodowiskowe) dla beneficjenta. Zgodnie z art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005, płatności

rolnośrodowiskowe obejmują jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie normy obowiązkowe ustanowione zgodnie z art. 4 i 5 oraz załącznikami III i IV rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003, jak również minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, a także inne odpowiednie wymogi obowiązkowe określone w przepisach prawa krajowego lub w PROW. Art. 51 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 stanowi jednocześnie, że w okresie przejściowym (do czasu wprowadzenia przez dane państwo jednolitej płatności obszarowej) minimalne wymagania oznaczają te zasady, które są zawarte w art. 5 i załączniku IV do rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003.

Zasady łączenia pakietów rolnośrodowiskowych

Pakiety rolnośrodowiskowe będą realizowane przez beneficjenta zgodnie z postanowieniami zawartymi w planie działalności rolnośrodowiskowej. W gospodarstwie rolnym można realizować dowolną liczbę pakietów, a płatności rolnośrodowiskowe wynikające z realizacji różnych pakietów będą sumowane na danej powierzchni. W danym gospodarstwie rolnym nie można realizować jednocześnie pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne i pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone. Dodatkowo beneficjent pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne nie może łączyć tego pakietu z pakietem 7. Ochrona gleb i wód. Pozostałe pakiety rolnośrodowiskowe

mogą być łączone w gospodarstwie rolnym. Pakiet ekstensywny trwałe użytki zielone nie może być realizowany na tej samej powierzchni z pakietem ochrona cennych siedlisk przyrodniczych.

Powierzchnia realizacji programu rolnośrodowiskowego

Powierzchnia użytków rolnych, na których realizowany jest program rolnośrodowiskowy może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu, tylko i wyłącznie przy zachowaniu określonych zasad. Zwiększenie i zmniejszenie powierzchni musi zostać uwzględnione w planie działalności rolnośrodowiskowej. Dołączanie do programu rolnośrodowiskowego dodatkowych pakietów jest możliwe tylko i wyłącznie do czasu złożenia wniosku o drugą płatność rolnośrodowiskową.

Beneficjent

Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

Kryteria dostępu

Beneficjent może ubiegać się o płatność rolnośrodowiskową w ramach tego działania, jeżeli:

- 1) jest producentem rolnym;
- 2) jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha;
- 3) zobowiąże się do realizacji programu rolnośrodowiskowego przez okres 5 lat, zgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej;
- 4) zobowiąże się do przestrzegania minimalnych wymagań na obszarze całego gospodarstwa rolnego;

5) zobowiąże się do przestrzegania wymagań wynikających z poszczególnych pakietów rolnośrodowiskowych.

Beneficjent, który zamierza realizować program rolnośrodowiskowy, musi złożyć wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej wraz z odpowiednimi załącznikami. W kolejnych latach beneficjent składa wnioski o przyznanie kolejnych

płatności rolnośrodowiskowych. Wybór wniosków do realizacji jest dokonywany na podstawie kolejności ich składania.

Beneficjent prowadzi rejestr działalności rolnośrodowiskowej.

Zasięg geograficzny

Cały kraj.

Forma i wysokość pomocy

Płatność rolnośrodowiskowa wypłacana jest w formie zryczałtowanej, i stanowi rekompensatę na podstawie utraconego dochodu, dodatkowych poniesionych kosztów oraz ponoszonych kosztów transakcyjnych. Minimalne wymagania nie będą objęte płatnością. Płatność rolnośrodowiskowa jest pomocą wieloletnią, wypłacana corocznie, po wykonaniu określonego zestawu zadań w ramach danego wariantu. Płatności rolnośrodowiskowe określono w przeliczeniu na 1 ha powierzchni, sztukę zwierzęcia gospodarskiego lub metr bieżący elementu liniowego. W odniesieniu do powierzchni obowiązują górne limity płatności, w zależności od uprawy, zgodnie z przepisami załącznikiem do rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005. Płatność rolnośrodowiskowa jest udzielana do gruntów rolnych użytkowanych jako grunty orne, łąki, pastwiska oraz sady (tylko w przypadku realizacji pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne).

Koszty transakcyjne uwzględniono przy realizacji pakietu 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone i pakietu 4. Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych, w postaci sporządzenia dokumentacji siedliska oraz przy realizacji pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne, w postaci kosztów kontroli. Sporządzenie dokumentacji siedliska lub przeprowadzenie kontroli jest warunkiem otrzymania płatności rolnośrodowiskowej. Płatność rolnośrodowiskowa nie może być przyznana za przestrzeganie wymagań, które wynikają z realizacji zasady „zanieczyszczający płaci”. W związku z tym zobowiązania wynikające z programów działań na podstawie Dyrektywy Azotanowej, nie mogą być finansowane w ramach programu rolnośrodowiskowego.

Liczba beneficjentów

Szacowana liczba beneficjentów w latach 2007 – 2013 wynosi 200 tys.

Powierzchnia wsparcia

Ok. 10% użytków rolnych (1,5 – 1,8 mln ha).

Przepisy przejściowe

Beneficjenci Działania 4: Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt; w ramach PROW na lata 2004 – 2006 mogą przekształcić swoje zobowiązanie na nowe 5-letnie zobowiązanie w ramach działania oznaczonego kodem 214 „Program rolnośrodowiskowy”; w ramach PROW na lata 2007 – 2013, nie wcześniej niż od 2008 r., pod warunkiem, że:

- 1) dotychczasowe zobowiązanie było realizowane przez minimum 3 lata;
- 2) przekształcenie jest związane z niekwestionowaną korzyścią dla środowiska lub dobrostanu zwierząt;

3) istniejące zobowiązanie jest znacząco wzmocnione.

Wskaźniki monitorowania

Wskaźniki produktu:

1) liczba gospodarstw rolnych - w podziale na: płeć beneficjenta, okres programowania, z którego pochodzi zobowiązanie, pakiety, obszary Natura 2000 i województwa;

2) łączny obszar objęty wsparciem rolnośrodowiskowym - w podziale na: płeć beneficjenta, okres programowania, z którego pochodzi zobowiązanie, pakiety, obszar Natura 2000, województwa;

3) konkretny obszar objęty wsparciem rolnośrodowiskowym - w podziale na: płeć beneficjenta, okres programowania, z którego pochodzi zobowiązanie, województwa;

4) liczba decyzji - w podziale na: płeć beneficjenta, okres programowania, z którego pochodzi zobowiązanie, warianty, województwa;

5) liczba decyzji dotyczących zasobów genetycznych - w podziale na: wiek i płeć beneficjenta, i województwa.